
Shiva Nakshatra Purusha Namani

शिवनक्षत्रपुरुषनामानि

Document Information

Text title : Shivanakshatrapurushanamani

File name : shivanakshatrapuruShanAmAni.itx

Category : shiva, nAmAvalI, bhaviShyapurANa, viMshati, nakShatra

Location : doc_shiva

Transliterated by : Ruma Dewan

Proofread by : Ruma Dewan

Description/comments : bhaviShyamahApuRANam | parva 4 (uttaraparvaH) | adhyAyaH 109 ||

Latest update : January 8, 2026

Send corrections to : sanskrit at cheerful dot c om

This text is prepared by volunteers and is to be used for personal study and research. The file is not to be copied or reposted without permission, for promotion of any website or individuals or for commercial purpose.

Please help to maintain respect for volunteer spirit.

Please note that proofreading is done using Devanagari version and other language/scripts are generated using **sanscript**.

January 11, 2026

sanskritdocuments.org

शिवनक्षत्रपुरुषनामानि

(भविष्यमहापुराणे कृष्णयुधिष्ठिरसंवादे)
श्रीकृष्ण उवाच ।
शिवनक्षत्रपुरुषं शिवभक्तिप्रदायकम् ।
यस्मिन्नक्षत्रयोगे तु पुराणज्ञाः प्रचक्षते ॥ ४ ॥
फाल्गुनस्यामले पक्षे यदा हस्तं प्रजायते ।
तदा ग्राह्यं व्रतं चैव नक्तेन शिवपूजनम् ॥ ५ ॥
शिवायेति च हस्तेन पादौ पूज्यतमौ स्मृतौ ।
शङ्कराय नमो गुल्फौ (अङ्गुल्यौ?) पूज्यौ चित्रासु पाण्डव ॥ ६ ॥
भीमायेति च स्वातीषु पूजयेत्पुरुषर्षभ ।
ऊरुद्वयं विशाखासु त्रिनेत्रायेति पूजयेत् ॥ ७ ॥
मेढ्रं चैवानुराधासु अनङ्गाङ्गहराय च ।
कटिं ज्येष्ठासु च तथा सुरज्येष्ठेति चार्चयेत् ॥ ८ ॥
दानाख्याय नमो नाभिः पूज्या मूलेन शूलिनः ।
पूर्वोत्तराषाढयुगे(युग्मे) पार्श्वे वै पार्वतीपतिः ॥ ९ ॥
श्रवणेन तथा कुक्षी पूज्ये कपालिनेति च ।
वक्षःस्थलं धनिष्ठासु सद्योजातेति नाम च ॥ १० ॥
वामेति पूजयेत्पार्थ हृदयं शतभिषासु च ।
पूर्वोत्तरायुगे(युग्मे) बाहू नमः खट्वाङ्गधारिणे ॥ ११ ॥
पूज्यं रुद्राय च तथा रेवतीषु करद्वयम् ।
नखः पूज्याऽश्विनीयोगे नमः खण्डेन्दुधारिणे ॥ १२ ॥
भरणीषु ततः पृष्ठं वृषाङ्गाय नमोऽस्तु ते ।
कृत्तिवासाय च तथा कृत्तिकासु कृकाटिकाम् ॥ १३ ॥

वाक्पूज्या रोहिणीयोगे नमो वाचस्पतेति च (वाचस्पतिरिति) ।

मृगोत्तमाङ्गे दशनान्भैरवायेति वै नमः ॥ १४ ॥

आर्द्रासु पूज्यावधरौ स्थाणवेति युधिष्ठिर ।

नासा पुनर्वसौ पूज्या पूषदन्तविनाशिने ॥ १५ ॥

पुष्ये नेत्रत्रयं पूज्यं नमस्ते सर्वदर्शिने ।

आश्लेषायां ललाटं च त्र्यम्बकाय नमो नमः ॥ १६ ॥

मघासु च जटाजूटं पूजयेदन्धकारये ।

पूर्वाफाल्गुनिकायुग्मे श्रवणे सोमधारिणे ॥ १७ ॥

नमोऽस्तु पाशाङ्कुशपद्मशूलकपालसर्पेन्दुधनुर्धराय ।

गजासुरानङ्गधुरान्धकादिविनाशमूलाय नमः शिवाय ॥ १८ ॥

- ॥ भविष्यमहापुराणम् । पर्व ४ (उत्तरपर्वः) । अध्यायः १०९ ॥

- .. bhaviShyamahApurANam . parva 4 (uttaraparvaH) . adhyAyaH 109 ..

Notes:

Selected text from the Chapter 109 अध्यायः १०९ of Uttaraparva उत्तरपर्व of the BhaviṣyaMahāPurāṇam भविष्यमहापुराणम् is given on this page that highlights the mapping of ŚivaNakṣatraPuruṣa शिवनक्षत्रपुरुष with respect to Names of Śiva शिवनामानि.

In this Chapter, Kṛṣṇa कृष्ण describes to Yudhiṣṭhira युधिष्ठिर, the vrata व्रत and related pūjā पूजा that can be conducted and offered to Śiva शिव based on Nakṣatra-s नक्षत्राणि (lunar mansions) commencing from Hasta Nakṣatra हस्त नक्षत्र during Phālguna Māsa फाल्गुन मास, whereby the respective body parts of Śiva शिव from Feet upwards are worshipped during the transit of Moon.

The list of the mapping is given below (in a tabular form with hyphens separating columns) for convenience of readers in the following order:

Nakṣatra नक्षत्र - ŚivaNāma शिवनाम - Caturthī Vibhakti चतुर्थी विभक्ति - BodyPart अङ्ग

The names of Nakṣatra नक्षत्र used here are based on the referenced text and commence with Hasta Nakṣatra हस्त नक्षत्र in alignment with the same. The

numbering of Nakśatra नक्षत्र is taken as traditional one; viz. 1. Aśvinī १।
अश्विनी

The Caturthī Vibhakti चतुर्थी विभक्ति (Dative case) of the respective Name नाम is usually used in Mantra-s मन्त्राः.

The detailed procedure, application and variation(s) of these should be learned from an able Guru.

Although mentioned in the text as a variation, Aṅgulyau अङ्गुल्यौ is unlikely considering the sequence of body parts indicated by the text itself.

Nakśatra - ŚivaNāma - Caturthī Vibhakti - BodyPart
नक्षत्र - शिवनाम - चतुर्थी विभक्ति - अङ्ग

13. Hasta - Śiva - Śivāya - Carāṇa (Feet)
१३. हस्त - शिव - शिवाय - चरण

14. Citrā - Śaṅkara - Śaṅkarāya - Gulpha (Ankles)
१४. चित्रा - शङ्कर - शङ्कराय - गुल्फ

15. Svāti - Bhīma - Bhīmāya - Jānu (Knees)
१५. स्वाति - भीम - भीमाय - जानु

16. Viśākhā - Trinetra - Trinetrāya - Ūru (Thighs)
१६. विशाखा - त्रिनेत्र - त्रिनेत्राय - ऊरु

17. Anurādhā - Anangāṅgahara - Anangāṅgaharāya - Medhra (Genitals)
१७. अनुराधा - अनङ्गाङ्गहर - अनङ्गाङ्गहराय - मेढ्र

18. Jyesthā - Surajyestha - Surajyesthāya - Kaṭi (Waist)
१८. ज्येष्ठा - सुरज्येष्ठ - सुरज्येष्ठाय - कटि

19. Mūla - Dānākhyā - Dānākhyāya - Nābhi (Navel)
१९. मूल - दानाख्य - दानाख्याय - नाभि

20., 21. Pūrvottarāśāḍha - Pārvatīpati - Pārvatīpataye - Pārśva (Flanks)
२०., २१। पूर्वोत्तराषाढ - पार्वतीपति - पार्वतीपतये - पार्श्व

22. Śravaṇa - Kapālin - Kapāline - Kuṣi (Belly)
२२. श्रवण - कपालिन् - कपालिने - कुक्षि

23. Dhaniṣṭhā - Sadyojāta - Sadyojātāya - Vakṣaḥsthala (Chest)
 २३. धनिष्ठा - सद्योजात - सद्योजाताय - वक्षःस्थल
24. Śatabhiṣā - Vāma - Vāmāya - Hṛdaya (Heart)
 २४. शतभिषा - वाम - वामाय - हृदय
- 25., 26. Pūrvottarāyugma - Khaṭvāṅgadhārin - Khaṭvāṅgadhāriṇe - Bāhū
 (Both Arms)
 २५., २६. पूर्वोत्तरायुग्म - खट्वाङ्गधारिन् - खट्वाङ्गधारिणे - बाहू
27. Revatī - Rudra - Rudrāya - Karadvaya (Both Hands)
 २७. रेवती - रुद्र - रुद्राय - करद्वय
1. Ásvinī - Khaṇḍendudhārin - Khaṇḍendudhāriṇe - Nakha (Nails)
 १. अश्विनी - खण्डेन्दुधारिन् - खण्डेन्दुधारिणे - नख
2. Bharāṇī - Vṛṣāṅka - Vṛṣāṅkāya - Pṛṣṭha (Back)
 २. भरणी - वृषाङ्क - वृषाङ्काय - पृष्ठ
3. Kṛttikā - Kṛttivāsa - Kṛttivāsāya - Kṛkāṭikā (Back of the neck)
 ३. कृत्तिका - कृत्तिवास - कृत्तिवासाय - कृकाटिका
4. Rohiṇī - Vācaspati - Vācaspataye - Vāk ((Organ of) Speech - Tongue)
 ४. रोहिणी - वाचस्पति - वाचस्पतये - वाक्
5. Mṛgottamāṅga - Bhairava - Bhairavāya - Daśana (Teeth)
 ५. मृगोत्तमाङ्ग - भैरव - भैरवाय - दशन
6. Ārdrā - Sthāṇu - Sthāṇave - Adhara (Lips)
 ६. आर्द्रा - स्थाणु - स्थाणवे - अधर
7. Punarvasu - Pūṣadantavināśin - Pūṣadantavināśine - Nāsā (Nostrils)
 ७. पुनर्वसु - पूषदन्तविनाशिन् - पूषदन्तविनाशिने - नासा
8. Puṣya - Sarvadarśin - Sarvadarśine - Netratraya (Three Eyes)
 ८. पुष्य - सर्वदर्शिन् - सर्वदर्शिने - नेत्रत्रय
9. Āśleṣā - Tryambaka - Tryambakāya - Lalāṭa (Forehead)
 ९. आश्लेषा - त्र्यम्बक - त्र्यम्बकाय - ललाट
10. Maghā - Andhakāri - Andhakārye - Jaṭājūṭa (Matted hair)

१०. मघा - अन्धकारि - अन्धकारये - जटाजूट

11., 12. Pūrvāphālgunikāyugma - Somadhārin - Somadhāriṇe - Śravaṇa
(Ears)

११., १२. पूर्वाफाल्गुनिकायुग्म - सोमधारिन् - सोमधारिणे - श्रवण

The corresponding nAmAvalI is

१३. ॐ शिवाय नमः ।
 १४. ॐ शङ्कराय नमः ।
 १५. ॐ भीमाय नमः ।
 १६. ॐ त्रिनेत्राय नमः ।
 १७. ॐ अनङ्गाङ्गराय नमः ।
 १८. ॐ सुरज्येष्ठाय नमः ।
 १९. ॐ दानाख्याय नमः ।
 २०. ॐ पार्वतीपतये नमः ।
 २१. ॐ पार्वतीपतये नमः ।
 २२. ॐ कपालिने नमः ।
 २३. ॐ सद्योजाताय नमः ।
 २४. ॐ वामाय नमः ।
 २५. ॐ खट्वाङ्गधारिणे नमः ।
 २६. ॐ खट्वाङ्गधारिणे नमः ।
 २७. ॐ रुद्राय नमः ।
 १. ॐ खण्डेन्दुधारिणे नमः ।
 २. ॐ वृषाङ्काय नमः ।
 ३. ॐ कृत्तिवासाय नमः ।
 ४. ॐ वाचस्पतये नमः ।
 ५. ॐ भैरवाय नमः ।
 ६. ॐ स्थाणवे नमः ।
 ७. ॐ पूषदन्तविनाशिने नमः ।
 ८. ॐ सर्वदर्शिने नमः ।
 ९. ॐ त्र्यम्बकाय नमः ।
 १०. ॐ अन्धकारये नमः ।
 ११. ॐ सोमधारिणे नमः ।

१२. ॐ सोमधारिणे नमः ।

Towards conclusion, the Head is worshipped with the following Śloka श्लोकः

Namo'stu Pāśāṅkuśapadmaśūlakapālasarpēnduhanurdharāya .

Gajāsurānaṅgadhurāndhakādivināśamūlāya Namaḥ Śivāya ..

नमोऽस्तु पाशाङ्कुशपद्मशूलकपालसर्पेन्दुधनुर्धराय ।

गजासुरानङ्गधुरान्धकादिविनाशमूलाय नमः शिवाय ॥

Encoded and proofread by Ruma Dewan

——
Shiva Nakshatra Purusha Namani

pdf was typeset on January 11, 2026

——
Please send corrections to sanskrit@cheerful.com

